

מבעד למסיה (ישעוריים בהסתכלות)

ובכן, רבך
תי, סימן
טוב ומולך
טוב לכלנו!
יפתחו סוף
סוף בתי
הספר שלנו

בשעה טובה ומוצלחת והלואי רבך
ש"ע, לאורך ימים וחדשים מחמת שכל
התחלות קשות ואפילו שבייתות
בהנך.

ואני הלא אמרתי לכם מראש ועוד
בשערי הקדם כי בתיהספר יפתחו
ב"כיס-לב" ואתם לא האמתם אתם
חשבתם בודאי כי אך לצון אני חומד
לכם, כדרכי לפעמים, ואולם הרי אמר
תי לכם כבר פעם, כמדומני כי ישנם
בינינו סופרים ועיתונאים חשובים ור
ציונים, שהם אומרים וכותבים
שם למעלה דברי טיב לים בכבד
ראש וברצינות גמורה, ור' עזמות אומד
כאן במדורו התחתון דברים כנים
ואמתים בקלות וברך ליצנות.

ואעפ"י שאיני נביא ואין בי חליה
מסמני נבואה נתקיימה נבואתי, ולא
עוד אלא שבתיהספר יפתחו לכל מחי
לקותיהם מא' ועד ח' (כנראה שרצו
לסגר את הכהלקה האחרונה כדי שח
תלמידים והתלמידות לא ידעו "חטא")
וגם כל קמ"ב המורים, "המפורטים"
ישובו על כנם ונק המפורדה חידועה

תבא לפתיחת בתיהספר, לקיים מה
שנאמר: "ישבו רשעים שאולה", אל
תקרא: "שאולה" אלא "שוללע" (בתר
הספר)...

וסוף-סוף נתגלה הסוד ברבים כי
הנדיב שעמד להנפנו העברי בשעת
דחקו הפעם הוא, כמובן, הנדיב
הידוע שלנו, ולא המשחעשר
אלף פונטים אלא חמשת אלף-
פיים, ולא חמשת-אלפים אלא ארבי
עת אלפים לעד החנוך ואלף למנסיה
העברית בתנא, אלא מאי? — היא
מעמיד תנאי קטן, להכניס מעט "דת"
בכת"ם העברים שלנו.

וכששמעתי כי ועדת התרבות של
הפועלים בוועדהחנך אינם מסכימים
לתנאי חקשה" הית ואינם יוצים
בשום-אופן לקבל את הכסת בתנאים
כאלה, בחינת "יהרג ואל יעבר" (אגב,
וזחי הפעם הראשונה שהם מסרבים
לקבל "תקציב" ועלינו לברך ברכה
שהחיינו!)

— כששמעתי רגונים על "הגתיות"
של הנדיב, נוכרתי בכעשה שהיה לפני
ארבעים שנה בערך במושב
תנו זכרון-יעקב.

זכורני, כד הוינא טליא, ובבית
הספר — הזכורני היו שני מורים:
אחד לצרפתית, המנהל, מוסיו, אוש
רין, וה, מיוצאי אלום—ארס אירופי
יבעל השכלה נכונה, ואחד לעברית,
מלמד-דרדקי מסברית, שהיה מלמד
אותנו עברית, כלומר: תפלות וברכות,
קמין-אלף "או", קמין-כיים "בו" וגם

קצת חומש-יורשי לגדולים, הכל עפ"י
שסת' החנוך וזהוראה בק"ס טבריה
שבימים ההם.

כשכא, הברון שיחיה" — זה שמי
וזה זכרו בזכרון עד היום הזה! —
בפעם הראשונה יארצנו היתה ראשית
דרכו למושבתו, החביבה, שנקראה על
שם אביו, והלך ישר לבית-הספר, נכד
נס הנריב מלוא קומתו ובלבושו הלבן
והפשוט שלבש בכונה בשביל האכרים,
לכתה הראשונה ובלא שום הקדמה
פנה לתלמיד הראשון והגדול בכתה
ואמר בצרפתית: Dis
Schma! (אמור "שמע"!).

היגר נתבלבל קצת ולא הבין את
פתישו של המלים הצרפתיות ואת
פקודתו של הברון, לו אמר לער:
"קריאת-שמע"!, היה אומר לו מיד
הכל בעל-פה ובניגון הידוע: "ואהכי
ת... בכל לביב—ד... ושנינתם
לבינו-יד" עד גמורא, כמו שלמדנו
ב"קונצרט", ואולם הילך עמד נדהם
כלו וכאלם לא יפתח פיו.

וגם המלמד המסכן לא תפש, כנר
את, את הצרפתית של הברון שלא
שמע מימיו בטבריה ולא הבין את דריו
שתו של הבחן.
Dis Schma!

פקד הנדיב
על התלמיד השני ולא קבל תשובה.
וככה עבר על כל תלמידי הכתה
וקרא "די-שמע" ואיש לא שמע את
לשונו, ומבלי הבר דבר יצא הנדיב
מלא רגז וכעס וצוה לנרש-מעל פניו
את המורה, כבחונת בליוראה ובליופי

צא במרובה במשך 24 שעה, מפני
שאין תלמידיו יודעים לענות ל"די-
שמע".

לשוא נסה הפקיד וגם ועדה-המושבה
להסביר לנדיב את אי-ההבנה שנפלה
בדבר ולא יכלו לבטל את רע הנורה.
המורה המסכן, יהודי טוב הרד וירא-
שמים, נדחה ממשכרתו ואולם נשאר
במושבה בתור שמש בית-הכנסת עד
יומו האחרון.

חושבני, רבותי, כי מורינו ומחנכי
כינו אינם תושבים כ"כ מפני ה"די-
שמע", וביה"ס, תחכמוני בירושלם,
שהותם של דתיות טכוע עליו הוא, במד
דומני, מהטובים שבבתי-הספר העבדי
רים העממיים בירושלם ובכל-הארץ,
יראיה לרבר שמורי בתי-הספר האחד
רים שולחים את בניהם ל"תחכמוני".

ואם איני טועה — התנאי שהעמיד
הנדיב לספה את הרב מ"א וביהוד
את ה"רבנית" מעירית ת"א לוועדה-חד
נוך אינו כ"כ נורא, ובעצמנו היינו
בוחרים בהם לחברי הוועדה של חניכנו
העברי בארץ.

"די-שמע" זה לא הזיק חלילה למר
שבות וחלא זכינו לראות את ה"צדי
קים" הגדולים שיצאו מהן ולא יזיק
חלילה גם לתרבות של השמאל...
אדרבא, יוסיף הנדיב ויארזך ימים
ושנים ויעמיד לנו תנאים כאלה —
ורק שיתן לארצנו, ולמיוחד לא מיבעי!

ועכשיו, חביבי אמשל לכם משל,
לא פשעלי קרילוב חידועים לאחיינו
האשכנזים מרוסיה ואף לא ממשלי
לפונטין השגורים בפי הספרדים הניכרי
האליאנס, אלא מתלך בפי הבריות, מי
עון קטן ב... חתול ועכבר.
אדם אחד אוריגינלי מאד למד כל
ימיו את התולך היפה והשעיר להגיש
לפני האורחים כבן-אדם וכמלצר ממש.
הלכישו מחלצות, עשה את שפמו, נתן
כפפות ל"ידי" ומגפים קטנים ויפים
לרגליו, שם מגש בידיו לסוב בסלון על
פני כל האורחים ולהזמינם, שיטעמו
קצת מ"הרברים הטובים".
פעם הזמין אליו אורחים ואורחות
כדי להראות להם את כל ה"קניצין"
של חתולו, ובשעה ש"מלצר" סבב בוני
בו בסלון והגיש לאורחים את מגשו
ובקידה והשתחויה קרא לכ"א פהם:
"מיא—א—או", בלשון חתולים זאת
אומרת: "בבקש—ה—ה!". נמצא
הנך המסכה ליצן אחד, שהציא מכיר
סו קפסה קטנה, וכשפתח אותה לעיני
החתול קפץ ממנה עכבר קטן, שהכין
מבעוד יום. שכה החתול את תלמודו,
את נמוסו והלכות ד"א שלמד מפי
אדוני, השליך ארצה את כל המגש
וכל אשר בו ורדף "על כל ארבע" אחרי
העכבר הקטן לטרפו...
את הנמשל הבינותם בודאי בעצ'
מכם, תלמידי הנכונים, כי מי כמוכם
מבין דבר מתוך דבר? ואם בכ"ז לא
הבינותם עדיין אבאר אני לכם באר
היטב את הענין.

הכל יודעים פי אחינו האשכנזים
והספרדים הם בני עם אחד ובכל אשר

פתינו ונאומינו למדנו ב"ה את לשוננו
להגיד: אין הבדל בין אשכנזים וספר
דים, כלנו עם אחד, שפה אחת ונפש
אחת, הצעירים הספרדים משתדכים
ל"אשכנזיות" וקצינינו ועורכדיננו וא'
פילו עורכינו מתבוללים בין הספרדיות
הנחמדות — עד שקמת נדיבה בישראל
האשה סימה בליקוב, והראתה לנו
"עכבר" קטן וי"א נב גדול בצורת ירד
שה, מיד שכחו "אחינו" האשד
כנוים והספרדים את תלמודם ואת כל
ה"פראזות" היפות והריקות שלהם
והשליכו את כל המגש עם כל הדברים
הטובים כגון: והתבוללות אמתית בין
כל חלקי העם, וכלם רודפים עכשיו
אחרי ה"עכבר" עד הונגריקונג זו שבמד
דינת המנדירינים ובעלי-הצמות אשר
מתחת לחומת סין הרחוקה...
וה"מנדירינים" שלנו בירושלם שכתו
את עצם הענין ואת טובת העניים והם
מתננחים בעתונות, הרב האשכנזי בר
תב בעתון "שלו" בת"א והרמ"ל עונה
לעמתו בעתון "הספרדי" בירושלם ורוזי
לי מגלה "רוזין" קטנים בירכתינים לשם
שמים-וצדק מאד "יהודי סתם" (ירבו
כמותו בישראל!) במכתבו הגלוי לר'
בנינו הגדולים והקדושים, מחמת שהי
ונוכחים והפולמוס והכרכורים והרדי
פות של "החולוני" אחרי ה"עכבר" מז'
כירים לנו את רברי המשורר היינה על
הווכחים של הרב והכומר, לתבדיל
דבור לא כ"כ נאה אבל נכון.

ועיקר הוכוח זה הפולמוס הוא כנר
את מסביב לשם הנדיבה: סימח

הכל תלוי בשם, כמו שנאמר או שלא
נאמר! "אנא ב ש מ, התר צוררת!"...
הכל תלוי, בזה אם "סימה" הוא שם
אשכנזי או ספרדי. הגבאי האשכנזי
טוען כי "סימה" הוא שם כל אשה
כשרה בין האשכנזיות וגם שם זקנתו
ודורתו היה סימה ואחינו הספרדים
נותנים בה "סימנים" אהרים וטוענים
כי ארבע מאות "סימות" איכא בשוק
הספרדים אשר בעיר העתיקה...
ומחמת שזוהי שאלה ב ל ש נ י ת
ומדעית בלבד, עצתי אמונה לרבנינו,
לעסקנינו ולעורכדיננו משני הצדדים
שלא יכינו להם "פספורטים" להונגי
קונג ולא יכתתו את רגליהם למרחקים
מהמת שלא ישאר כבל ה"עכבר" אלא
זנבו והכל ילך להוצאות "המשפט,
הנסיעה ולמציבת סין, אלא שיחכו עד
פתיחת ה"קתדרא האידית" שתפתח
אי"ה בקרוב בימינו ב"אוניברסיטה"
שלנו בירושלם, והנושא הראשון להי
קידה הכדעית של הפרופיסור יהיה
לדעת ולברר אם "סימה" היא שם
אשכנזי כפי דעת הרב כ"החורכה" או
שב ספרדי כפי דברי הרמ"ל, ואפשר
שיעשה פשרה ביניהם, כמנהג היהוד
דים, ויחלקו הגבאים משני הצדדים
את ה"ירושח" הסינית, אך זרק ל"טר
בת העניים", כידוע, ושלום על ישי
ראל...

אמור מעתה: במצרים לקו המכבי
חשמונאי שלנו חמש ככות ומעבר לים
באמריקה לקו חמשים ככות בקרוב

אמור מעתה: במצרים לקו המכבי
חשמונאי שלנו חמש ככות ומעבר לים
באמריקה לקו חמשים ככות בקרוב

יראו זה פלא: פה בירושלם עיה"ק
ה"מכבי" שלנו הוא הכנצה תמיד וב'
יום שב"ק העברה, כלומר ב"יום השד
ביעי" ככתוב במודעות שלהם, הכו
הנערים שלנו, שלא הגיעו עדיין לשנות
היפה, את בני עשרת-השבטים האחד
כיום מהמשרתה, ירק ביום ההתחרות
של "הנביע" רגלם של האנגלים על
העליונה-כאן בא"י הכל בכהינת, נאל
ישראל" (מלשון "גול") ובמצרים נקרא
שםם לא מ כ ב ו אלא "מכהבי"...
והמכה הכי גדולה היא, שרבים של
צעירינו הגבוהים, שירדו מצרימה להת'
חרות עם הגויים, ילידי ירושלם, מבטן
ומלידה" (ולא בנים חורגים כמו בקוני
למל!), מרחיבי-היחורים ומטאה-שערים
לא יכלו לקבל "ויוה" למצרים מפני
שאינם, במחילה, נתינים "ארצי-ישר'
אליים". ועל דא קא בכי נביאנו והזנו
ואמר: "אבות אבלו בסר ושני בנים
תקהינה", אבותיהם היו נתיני ה"נגריה
ופולגניה, שלא ראו טימיהם, ובניהם
נכדי ה ח ש מ ו נ א י מ ו ה כ כ
ב י מ בעירנו הם זרים בעיר כולד-
תם...

ומחמת שאיננו לא עליכם, בקר
הבריאות הריני מקצר הפעם ואם יר
צה השם בשעורי הבעל"ט אוסיף לכם
מטעמים לכבוד שבת מנה אחת
אפים.